

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства захисту довкілля
та природних ресурсів України
від 31.08.2022 №334

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО БОТАНІЧНИЙ ЗАКАЗНИК ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ
«ГАЙДАМАЦЬКА БАЛКА»**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ботанічний заказник загальнодержавного значення «Гайдамацька балка» (далі – Заказник) оголошений відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 13.02.1989 № 53 «Про створення заказників, ботанічного саду та дендрологічного парку загальнодержавного значення».

1.2. Заказник загальною площею 1217,0 га, розташований в кварталах 28-38, 43-49, 55-58 Цибулівського лісництва Державного підприємства «Бершадське лісове господарство» на території Ободівської сільської територіальної громади Гайсинського району Вінницької області та перебуває у користуванні Державного підприємства «Бершадське лісове господарство» (далі – Землекористувач).

1.3. Заказник входить до складу природно-заповідного фонду України охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення й використання.

1.4. Територія оголошена Заказником не вилучається із користування Землекористувача, який здійснює в її межах свою діяльність згідно з цим Положенням, іншими нормативними документами та несе відповідальність за додержання встановленого режиму.

1.5. Землекористувач на території Заказника у своїй діяльності керується Конституцією України, Земельним кодексом України, Лісовим кодексом України та Водним кодексом України, законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», «Про Червону книгу України», «Про рослинний світ», «Про тваринний світ», іншими нормативно-правовими актами та цим Положенням, забезпечує і несе відповідальність за належний стан та додержання встановленого режиму території Заказника.

1.6. Витрати, пов'язані із забезпеченням режиму охорони Заказника здійснюються за рахунок Землекористувача.

1.7. Межі Заказника встановлюються в натурі (на місцевості) відповідно до законодавства. До встановлення меж Заказника його межі визначаються відповідно до Проекту створення Заказника.

1.8. На території Заказника у визначених місцях встановлюються необхідні державні інформаційні та охоронні знаки затвердженого зразка.

1.9. Адреса Землекористувача: вул. Ю. Коваленка, 30, м. Бершадь, Гайсинський район, Вінницька область, 24400.

2. МЕТА СТВОРЕННЯ І ЗАВДАННЯ

2.1. Заказник створено з метою збереження цінної ділянки у природному стані типових для Придністров'я дубово-ясневих та дубово-грабових насаджень, де в трав'яному покриві зростають види рослин, що занесені до Червоної книги України такі як, скоп олія карніолійська, цибуля ведмежа, лілія лісова, любка дволиста, гніздівка звичайна, коручка широколиста.

2.2. Основними завданнями Заказника є:

створення умов для збереження цінної природної ділянки у природному стані типових для Придністров'я дубово-ясеневих та дубово-грабових насаджень;

забезпечення охорони його території з усіма природними об'єктами, додержання режиму території;

проведення наукових досліджень і спостережень спрямованих на вивчення та розробку наукових основ охорони, збереження та відтворення його біогеоценозів;

організація протипожежної охорони природних комплексів;

підтримання загального екологічного балансу в регіоні та забезпечення фонового моніторингу навколишнього природного середовища;

проведення екологічної освітньо-виховної роботи, тощо;

формування елементів регіональної екологічної мережі.

3. РЕЖИМ ТЕРИТОРІЇ ТА ОХОРОНА

3.1. Відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України» на території Заказника забороняється будь-яка діяльність, що суперечить меті та завданням Заказника, передбачена цим Положенням, і загрожує збереженню природного комплексу, зокрема:

рубки головного користування, суцільні, прохідні, лісовідновні та поступові рубки, видалення захаращеності;

будь-яке будівництво, що може вплинути на зміну характеру місцевості і не пов'язане з режимом території Заказника;

розвідувальні, підривні роботи, розробка всіх видів корисних копалин, будь-яке порушення ґрунтового покриву;

організація таборів, місць стихійного відпочинку, стоянок автотранспорту, розведення вогнищ поза межами спеціально відведених для цього місць;

влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, полігонів і накопичувачів побутових та промислових відходів (твердих і рідких), кладовищ, скотомогильників;

в'їзд на територію заказника всіх видів механізованого транспорту, за виключенням службового транспорту Землекористувача, державних природоохоронних та інших інспекційних служб, пожежних машин;

пошкодження, спалювання, заготівля та знищення окремих дерев, чагарників, трав'янистої рослинності;

збір рідкісних та занесених до Червоної книги України видів рослин, а також їх квітів, плодів тощо;

заготівля лікарських рослин, живиці та другорядних лісових матеріалів, сінокосіння у період вегетації рослин, занесених до Червоної книги України;

випас худоби у період вегетації рослин, занесених до Червоної книги України;

полювання, турбування, знищення та відлов диких тварин, що мешкають у Заказнику, пошкодження, ліквідація природних місць мешкання диких тварин

(нір, барлогів, гнізд тощо) та інші види діяльності, що можуть призвести до погіршення умов їх існування;

передача у господарське використання окремих земельних ділянок Заказника;

суттєва зміна видового складу рослинності, в тому числі заліснення та залуження без відповідних наукових обґрунтувань;

розорювання земель за винятком протипожежних заходів;

в період масового розмноження диких тварин з 01 квітня до 15 червня проведення робіт та заходів, які є джерелом підвищеного шуму та неспокою (пальба, проведення вибухових робіт, феєрверків, санітарних рубок лісу, використання моторних маломірних суден, проведення ралі та інших змагань на транспортних засобах);

здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів навколо місць гніздування хижих птахів, занесених до Червоної книги України (радіусом 500 метрів), та чорного лелеки (радіусом 1000 метрів), токовищ глухарів, тетеруків (радіусом 300 метрів);

інші види діяльності, що можуть призвести до порушення природних зав'язків та ходу природних процесів, втрати наукової, господарської, природоохоронної, естетичної та рекреаційної цінності природного комплексу, що охороняється.

3.2. На території Заказника в установленому порядку дозволяється:

збереження та відтворення природного комплексу та об'єктів Заказника;

виконання відновлювальних робіт та здійснення заходів по запобіганню змінам природних комплексів Заказника внаслідок негативного антропогенного впливу або стихійного лиха;

використання території в природоохоронних, естетичних, освітньо-виховних, науково-дослідних, рекреаційних та оздоровчих цілях;

сінокосіння та регульоване випасання худоби у період після завершення вегетації рослин, занесених до Червоної книги України;

здійснення протипожежних та санітарних заходів, обмеженої господарської діяльності, що не суперечить вимогам пункту 3.1 даного Положення.

3.3. Спеціальне використання природних ресурсів у межах території Заказника здійснюється на підставі дозволів, виданих Вінницькою обласною державною адміністрацією у межах лімітів, установлених Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України.

3.4. Відповідно до рішення 5 сесії 23 скликання Вінницької обласної ради від 29.04.1999 «Про зміни мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області» для забезпечення встановленого режиму території Заказника та попередження негативного впливу різних видів діяльності на прилеглих до нього територіях навколо Заказника встановлено 10-ти метрову охоронну зону.

3.5. Власники або користувачі земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів, оголошених Заказником, беруть на себе зобов'язання щодо забезпечення режиму їх охорони та збереження.

3.6. На Землекористувача у межах Заказника оформлюється охоронне зобов'язання щодо додержання встановленого режиму території.

У разі зміни форми власності на землю, на якій знаходиться Заказник, Землекористувача або його назви, Землекористувач зобов'язаний повідомити Вінницьку обласну державну адміністрацію з метою переоформлення охоронного зобов'язання.

3.7. Режим охорони території Заказника враховується при розробці регіональних та інших планів, проектів будівництва, схем з розвитку, землевпорядкуванні тощо.

3.8. Державний контроль за додержанням режиму території Заказника здійснюється Державною екологічною інспекцією України.

3.9. Громадський контроль за додержанням режиму охорони території Заказника здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

4.1. Порухення законодавства України про охорону навколишнього природного середовища у межах Заказника тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність згідно з законодавством.

4.2. Юридичні і фізичні особи зобов'язані відшкодовувати шкоду, заподіяну внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища на території Заказника у розмірі, що визначається в установленому законодавством порядку та підлягає компенсації в повному обсязі.

5. ЗМІНА МЕЖ, КАТЕГОРІЇ ТА СКАСУВАННЯ СТАТУСУ

5.1. Зміна меж, категорії та скасування статусу Заказника проводиться відповідно до законодавства.

**Директор Департаменту
природно-заповідного фонду
та земельних ресурсів**

Едуард АРУСТАМЯН